

Sygn. akt IV CO 104/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 czerwca 2021 r.,
na skutek przedstawienia akt sprawy Sądu Okręgowego w S.
z postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2021 r.,
w przedmiocie przekazania innemu sądowi równorzędnemu
sprawy sygn. I C [...],
z powództwa C. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w S. i Sądowi Okręgowemu
w S. oraz Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w S.
o zapłatę

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w S. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Sąd Okręgowy wskazał, że powódka pozwała tutaj. Sąd, a przekazywanie sprawy sądowi przełożonemu na podstawie art. 44² k.p.c. jest bezcelowe, bowiem z urzędu Sądowi wiadomo, że sędziowie Sądu Apelacyjnego

w [...] zostali wyłączeni w sprawie, gdy w innej sprawie Sąd ten został pozwany przez stronę, której sprawy dotyczyły.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Nie ulega wątpliwości, że art. 44¹ § 1 k.p.c. dotyczy takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Natomiast, według art. 45 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Ta wyrażona w Konstytucji RP zasada wpływa w istotny sposób na kierunek wykładni art. 44¹ § 1 k.p.c. Przepis ten zawiera bowiem normę szczególną, pozwalającą na rozpoznanie sprawy przez sąd, który nie jest właściwy miejscowo według przepisów k.p.c. Podlega więc wykładni ścieśniającej. Stosowanie art. 44¹ § 1 i 2 k.p.c. w praktyce powinno następować wyjątkowo, ponieważ nadmierne i pochopne korzystanie przez Sąd Najwyższy z możliwości przekazania sprawy do innego sądu może doprowadzić do skutku odwrotnego do zamierzonego, a wynikiem takiego działania może być nawet osłabienie zaufania do niezależności sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20). Instrument przewidziany w art. 44¹ § 1 k.p.c. nie może więc być postrzegany jako środek służący rozwiązywaniu problemów organizacyjnych, czy też zastępować inne instytucje umożliwiające rozpoznanie sprawy przez sąd inny niż właściwy według przepisów k.p.c. (np. art. 44, 44², 48¹ k.p.c.).

Skoro w niniejszej sprawie strona pozwana została oznaczona jako Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w S., to zgodnie z art. 44² pkt 1 k.p.c. Sąd Okręgowy

powinien przedstawić akta sprawy sądowi nad nim przełożonemu (Sądowi Apelacyjnemu w [...]), który przekaze sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym. Nie ma więc podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 44¹ k.p.c., bowiem art. 44² k.p.c. ma pierwszeństwo przed tym przepisem, będąc w stosunku do niego przepisem szczególnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19; z 30 stycznia 2020 r., III CO 4/20). Jeżeli natomiast ze względu na wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w [...], nie będzie możliwe utworzenie składu do wydania postanowienia o przekazaniu sprawy na podstawie art. 44² k.p.c. - co jest mało prawdopodobne - możliwe będzie wówczas skorzystanie z instytucji przewidzianej w art. 44 k.p.c.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.